

Metodika čtení a psaní na ZŠ praktické

Analyticko-syntetická metoda čtení:
hlásková metoda, vychází z mluveného slova a z toho, že český pravopis je fonetický – grafému odpovídá foném, děti si osvojují hlásku vyvozením ze slova, čtení po slabikách, využívá rytmizace, říkadla, pohádek, obrázků, LINC, UŠINSKIJ, SVOBODA, CHLUP.

3 etapy:

Etapa jazykové přípravy na čtení – předslabikářové období.

Etapa slabičně analytického způsobu čtení - slabikářové období.

Etapa plynulého čtení.

Etapa jazykové přípravy na čtení – předslabikářové období:

Učitel pracuje s *obrázky*, které děti provokují k mluvení a rozvíjí slovní zásobu.

Součástí jsou *diferenční cvičení* pro rozvoj zrakového, sluchového vnímání a prostorové orientace.

Cílem je rozvíjet *fonologické uvědomění* formou *analýzy, syntézy, paměti a diference*.

Žáci poznávají samohlásky, souhlásky, cvičí se analýza, syntéza slabik. Žáci musí zvládnout *písmeno jako spojení*

grafému a fonému.

Vyvození písmene probíhá za podpory *říkadla*, ve kterém je dané písmeno obsaženo.

Analyticko-syntetická metoda psaní:

K. BENEŠ – Psaní na ZŠ praktické

Grafomotorická cvičení

Algoritmus psaní

Automatizace

Trojgranný program

Český jazyk na ZŠ praktické

Jazyk a jazyková komunikace

Charakteristika a cíle vzdělávací oblasti – Jazyk a jazyková komunikace:

Rozvoj řečových schopností

Srozumitelné vyjadřování ústní i písemnou formou spisovného jazyka

Dorozumívání v běžných komunikačních situacích

Rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku

Osvojení správné techniky čtení a psaní

Získávání základních literárních poznatků
Vystupování na veřejnosti

Český jazyk a literatura – Komunikační a slohová výchova, Jazyková výchova, Literární výchova
Cizí jazyk

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru –Český jazyk a literatura :

Komunikační a slohová výchova:

1. a 2. stupeň:

Čtení
Naslouchání
Mluvený projev
Písemný projev
Psaní
Formy společenského styku

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru –Český jazyk a literatura :

Jazyková výchova:

1. stupeň a 2. stupeň:

Abeceda
Hláskosloví
Nauka o slově
Věta
Tvarosloví
Zvuková stránka jazyka
Skladba

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru –Český jazyk a literatura :

Literární výchova:

1. stupeň a 2. stupeň:

Přednes
Poslech
Porozumění textu
Reprodukce a dramatizace
Základní literární pojmy
Práce s textem
Literární druhy a žánry

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru –Cizí jazyk: pouze 2. stupeň:

Jednoduchá sdělení
Čtení a překlad jednoduchých pojmů a názvů
Základní jednoduché fráze

Tematické okruhy
Základní gramatické struktury
Práce se slovníkem
Počáteční čtení a psaní na ZŠ praktické:

1. ročník

Vizuální diferenciacie (rozlišnost písmen)
Auditivní diferenciacie (pes – ves) – rozvíjení fonemického sluchu
Grafomotorika
Orientace na stránce
Analyticko – syntetické činnosti (hláska, slabika, slovo, věta) – Analyticko–syntetická metoda čtení
Vyvození samohlásek (a, e, i, o, u, y),
Vyvození souhlásek (m, l, v, t, s, j)
Čtení otevřených slabik
Čtení dvouslabičných slov
Jednoduchá slova
Dramatizace pohádky
Modulační faktory řeči – melodie, tempo, rytmus, zabarvení.

Počáteční čtení a psaní na ZŠ praktické:

2. ročník

- Dokončení zbývajících písmen abecedy
- Malá, velká, tiskací, psací

- Dvou a víceslabičná slova (uzavřené les)

3. ročník

- Intelektualizace řeči (rozlišování di, ti, ni/dy, ty, ny)
- Tiché čtení

Počáteční čtení a psaní na ZŠ praktické:

Psaní

ročník

Rozvíjení grafomotorik\, jemné motoriky, vizuomotoriky
Psací písmena – píší se malá z, Z (velké jen pokud se neliší tvarem)

ročník

Všechna písmena malé abecedy, z velkých ty, které se nerozlišují tvarem
Opis

ročník

Nácvik zbylých písmen abecedy
Nácvik přepisu
Psaní slov s velkým písmenem na začátku

Počáteční čtení a psaní na ZŠ praktické:

Grafomotorické dovednosti

Horní, dolní oblouk

Horní, dolní zádrh

Horní, dolní smyčka, ovál, čára, šikmá čára, tečka, vlnovka, osmička, závit, srdcovka, vratný tah písmenka...

Přípravné cviky (Beneš)

Rytmické

Technické

Inhibiční

Ozřejmovací

Začíná se na svislých plochách, žáci obtahují

Až potom naležato

Počáteční čtení a psaní na ZŠ praktické:

Návod jak psát – Karel Beneš – Psaní na zvláštní škole

Tabulky – Učíme se psát (Linc)

Uvolňovací cviky

Od ramenního kloubu (obkreslování na zemi) až na A4 (Vařila myšička kašičku) až do řádku

Počáteční čtení a psaní na ZŠ praktické:

Metodická řada vyvození grafému „e“ (Linc, 1985):

Průpravné grafomotorické cviky

vysvětlení rozdílů mezi tiskací a psací formou písmene učitel napíše velké psací písmeno na tabuli – žáci obtahují tvar paží ve vzduchu, obtahují písmeno křídou...

žáci píší písmeno na tabuli

žáci obtahují tvar písmene na fólii

žáci obtáhnou tvar písmene na začátku řádku v pracovních listech a na řádek píší již samostatně písmenka- učitel kontroluje a opakuje tak, aby se v tomto období nefixovala chyba

žáci píší písmeno do sešitu ve standardizované velikosti

Počáteční čtení a psaní na ZŠ praktické:

Metodika počátečního psaní

Analyticko-syntetická metoda – vychází z fonetického zápisu mluvené řeči. Dochází při ní k syntéze písmen do slabik a slabik do slov.

Metoda kopírovací – napodobování tvarů písmen objížděním, obkreslováním, až si žák tvary písmene osvojí.

Metoda pauzovací – obtahování tvarů písmen vložených pod podložku a následné napodobování obtáhnutého tvaru písmene.

Metoda globální – staví na zrakovém základě, vychází z tvarové psychologie.

Počáteční čtení a psaní na ZŠ praktické:

Vyučování psaní se dělí na tři období:

Období přípravných cviků na psaní – příprava ruky na psaní probíhá současně s přípravou na čtení, procvičuje se sluchová analýza a syntéza (motivační období).

Období vlastního nácvičení písma – výuka začíná psaním tvarových prvků písma (adaptační období a příprava na psaní) .

Období zdokonalování rukopisu – většinou u žáků ZŠS neproběhne.

Matematika na ZŠ praktické

Matematika a její aplikace

Charakteristika a cíle vzdělávací oblasti – Matematika a její aplikace:

Osvojení a chápání matematických postupů

Rozvíjení paměti a logického myšlení

Používání matematických symbolů

Rozvoj prostorové představivosti

Řešení základních matematických operací

Uplatnění matematických znalostí v praxi a běžném životě

Čísla a početní operace

Závislosti, vztahy, práce s daty

Geometrie v rovině a v prostoru

Aplikační úlohy

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru – Matematika a její aplikace:

Číslo a početní operace:

1. stupeň:

Obor přirozených čísel do 1000 (1. – 3. roč. do 100)

Násobilka, zápis a rozklad čísla v desítkové soustavě

Porovnávání čísel, sčítání, odčítání, násobení, dělení,

Práce s kalkulátorem

2. stupeň:

Obor přirozených čísel do 1000 000

Zlomky, desetinná čísla, procenta, rovnice, římské číslice

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru –Matematika a její aplikace:

Závislosti, vztahy a práce s daty:

1. a 2. stupeň:

Úlohy na orientaci v prostoru a čase
Manipulační činnosti s konkrétními předměty
Jednotky hmotnosti, délky času
Tabulky, peníze

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru –Matematika a její aplikace:

Geometrie v rovině a prostoru:

1. a 2. stupeň:

Základní útvary v rovině
Základní útvary v prostoru
Osová souměrnost
Metrické vlastnosti v rovině
Konstrukční úlohy

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru –Matematika a její aplikace:

Aplikační úlohy:

1. a 2. stupeň:

Číselné a obrázkové řady

Doplňovačky

Praktické geometrické úlohy

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru –Matematika a její aplikace:

Cílem matematiky na ZŠ praktické je:

poskytovat žákům takové matematické vědomosti a dovednosti, které jim umožní řešit problémy a úkoly, s nimiž se budou setkávat v praktickém životě a v pracovním procesu.

Obecné cíle matematiky tedy směřují do oblasti financí, výpočtu procent, naučení práce s kalkulátorem, řešení praktických geometrických úloh atd. tak, jak stanoví osnovy.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru –Matematika a její aplikace:

Potřeba matematiky v praktickém životě:

vaření, nakupování, doprava, jízdní řády, hodiny, peníze, posílení logického myšlení prostorová představivost osvojit základní matematické pojmy a symboly

**používání kalkulačky a počítačů
v 8. a 9. ročníku důležité rýsování**

Vytváření předmatematických představ:

**používání hry,
manipulace s nejrůznějšími předměty,
práce se stavebnicemi,
kreslení,
stříhání,
lepení (barvy, tvary, velikost),
pojmy malý x velký, daleko x blízko, nahoře x dole,
nad, pod, vzadu, vpředu, vlevo, vpravo,.....,
geometrické představy (představy pohybu v prostoru)**

Vytváření předmatematických představ:

**orientace v prostoru,
určování směru,
vizuální seznámení s tvary (čtverec, kruh, obdélník),
lego,
pexeso,
třídění (korálek, jablek, hrušek, fazolí),
řazení (pohádka o řepě, řazení podle velikosti),
zobrazení (dvojice prvků různých souborů – hrníček
lžička)**

**Slovní úlohy – jednodušší zadání je lepší, ověřit zda dítě
rozumí tomu, co má dělat.**

Člověk a jeho svět na ZŠ praktické

Metodika výuky prvouky

Metodika výuky Člověk a jeho svět:

Učivo je osnováno cyklicky (lineárně a spirálově)

Jádro výuky tvoří roční období a změny v přírodě.

**Je možné vytvářet předměty Prvouka (1. – 3. roč.),
Vlastivěda a Přírodověda (4. – 5. roč.) nebo jen jeden
předmět (1. až 5. roč.).**

**Vzdělávací oblast je důležitou složkou počátečního
vzdělávání a je základem pro výuku ve vzdělávacích
oblastech *Člověk a společnost, Člověk a příroda a Člověk
a zdraví.***

Metodika výuky Člověk a jeho svět – cílové zaměření:

vytváření základních pracovních návyků
osvojování pravidel slušného chování a jednání a vytváření
pozitivních mezilidských vztahů
zájmu o dění v místě bydliště, poznávání nejbližšího okolí a
formování citového vztahu k místu a k zemi, kde žije
rozvoji myšlení a vyjadřování, k rozšiřování slovní zásoby
při pojmenovávání věcí, jevů a dějů
chápání významu věcí, jevů a dějů, jejich vlastností,

vzájemných vztahů a souvislostí

pozorování, pojmenovávání, porovnávání poznatků a zkušeností

poznávání propojení mezi člověkem a přírodou a jejich vzájemného ovlivňování, vytváření pozitivního vztahu k živé i neživé přírodě

upevňování hygienických návyků, zásad zdravého životního stylu

hledání potřebných informací a jejich užití v běžném životě

Metodika výuky Člověk a jeho svět – charakteristika vzdělávací oblasti:

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět rozvíjí základní poznatky žáka o životě společnosti, o živé a neživé přírodě a jejich významu pro člověka. Vychází z prvotních zkušeností, znalostí a vědomostí žáka, ze specifík místa, kde žije. Žák se učí nově nabyté znalosti a dovednosti uplatňovat v běžném životě.

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět pomáhá žákům utvářet citový vztah k rodné zemi, k nejbližšímu okolí. Žáci si vytvářejí základy hodnotového systému a zdravého životního stylu. Osvojují si a upevňují vhodné chování a jednání mezi lidmi, učí se chápat rozdílnosti mezi jednotlivci a tolerovat je, navzájem si pomáhat a spolupracovat.

Metodika výuky Člověk a jeho svět – Tematické okruhy:

V tematickém okruhu **Místo, kde žijeme** se žáci učí poznávat své nejbližší okolí, orientovat se v něm a cítit se v něm bezpečně. Postupně poznávají nejbližší okolí místa bydliště a školy a dále své znalosti rozšiřují o důležitá místa v obci, regionu, zemi.

V tematickém okruhu **Lidé kolem nás** se žáci učí základům společenského chování a jednání. Uvědomují si, že lidé se od sebe navzájem liší a učí se tolerovat odlišnosti mezi lidmi. Při praktických činnostech se žáci učí spolupracovat. Seznamují se se základními právy dítěte. Učí se chování v krizových situacích, jak jim předcházet, jak na ně reagovat.

V tematickém okruhu **Lidé a čas** se žáci učí orientovat se v čase a určovat ho. Poznávají, jak se život a věci v toku času vyvíjejí a mění. Rozlišují přítomnost, minulost a budoucnost. Důležitou složkou je praktické poznávání způsobu života v nejbližším okolí, návštěva významných historických památek v místě bydliště.

V tematickém okruhu **Rozmanitost přírody** se žáci seznamují se změnami v přírodě v průběhu roku. Učí se při praktických činnostech sledovat, jak změny v přírodě ovlivňují činnost lidí a jejich život a jaký vliv má činnost lidí na přírodu. Vytvářejí si vztah k přírodě a poznávají, že

pro další život lidí je velmi důležitá ochrana životního prostředí.

*V tematickém okruhu **Člověk a jeho zdraví** žáci poznávají sami sebe, seznamují se se svým tělem, učí se poznávat jeho funkce. Učí se dodržovat správné hygienické návyky a uvědomovat si jejich důležitost pro ochranu zdraví. Poznávají, co jejich zdraví prospívá a co ho poškozuje, jak se dá předcházet škodlivým vlivům. Učí se za své zdraví zodpovídat a pečovat o ně.*

Metodika výuky Člověk a jeho svět – vyučovací prostředky:

Metody přímého pozorování věcí a jevů

Vycházka, pozorování v koutku přírody, práce na školním pozemku, sledování kalendáře přírody, morfologická cvičení (diferenciace částí rostlin), sestavování kolekcí přírodnin (herbáře).

Metody zprostředkovaného nazírání věcí a jevů

Pozorování modelů, práce s demonstračním obrazem, práce s diapozitivy, diafilmem, filmem, využití dynamického výkresu (na tabuli).

Metodika výuky Člověk a jeho svět – vyučovací

prostředky:

Metody slovního sdělování

Výklad, rozhovor, beseda, využití literatury, poslech, práce s učebnicí a pracovními listy didaktické hry (dramatizace).

Metody zjišťování výsledků vyučování